

NORGES HØYESTERETT

Den 5. september 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Møse og Høgetveit Berg i

HR-2019-1685-U, (sak nr. 19-081520STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Sidsel Magdalena Jaqueline Katralen
advokat Thomas Randby)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen i sak om grov legemsbeskadigelse av et barn på 13 måneder.
- (2) Statsadvokaten i Vestfold, Telemark og Buskerud tiltalte 24. august 2017 A for blant annet legemsbeskadigelse med døden til følge under særdeles skjerpene omstendigheter, jf. straffeloven 1902 § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232 (post I). Grunnlaget for tiltalen var slik:

«Mandag 4. september 2006 mellom kl. 10.00 og 13.00 i ----gata 00 i X, slo hun B, født 00.00.2005, gjentatte ganger i hodet og/eller støtet bakhodet hennes gjentatte ganger mot hardt underlag, slik at barnet fikk brudd i kraniet og halsvirvelen, blødninger utenpå skallen og hjerneoppsvulming. B døde fredag 8. september 2006 kl. 17.55 som følge av skadene.»
- (3) Den tiltalte var barnets dagmamma.
- (4) Tiltaleposten var tatt ut etter riksadvokatens ordre. Under hovedforhandlingen endret aktoratet subsumsjonen og la ned påstand om at tiltalte dømmes for grov legemsbeskadigelse under særdeles skjerpene omstendigheter, jf. straffeloven 1902 § 231, jf. § 232. Tiltalen post II gjaldt legemsfornærmelse overfor tiltaltes sønn og datter, jf. straffeloven 1902 § 228 første ledd og straffeloven 2005 § 271.
- (5) Ringerike tingrett avsa 3. april 2018 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1969, frifinnes.»

- (6) Påtalemyndigheten anket dommen. Anken gjaldt prinsipielt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalen post I, subsidiært saksbehandlingen. Anken over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet ble henvist til ankeforhandling. Anken over saksbehandlingen ble stilt i bero.
- (7) Etter tingrettens dom tok statsadvokaten i Vestfold, Telemark og Buskerud ut ny tiltale, som trådte i stedet for tiltalen post I i tiltalebeslutningen av 24. august 2017:

«Straffeloven (1902) § 231 første straffalternativ, jf. § 232 for å ha bevirket til at en annen ble tilføyet betydelig skade på legeme eller helbred. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter, særlig fordi overtredelsen er begått mot en forsvarsløs person og den har karakter av mishandling.

Grunnlag:

Mandag 4. september 2006 mellom kl. 10.00 og 13.00 i ----gata 00 i X, slo hun B, født 00.00.2005, gjentatte ganger i hodet og/eller støtet bakhodet hennes gjentatte ganger mot hardt underlag, slik at barnet fikk brudd i kraniet og halsvirvelen, blødninger utenpå skallen og hjerneoppsvulming. B døde fredag 8. september 2006 kl. 17.55 som følge av skadene.

Tiltalen er tatt ut etter riksadvokatens ordre.»

- (8) Ankeforhandling ble avholdt i perioden 26. februar til 28. mars 2019. Tiltalte, de etterlatte, 56 vitner og tre rettsoppnevnte sakkyndige avga forklaring. Forsvarerne la prinsipielt ned påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært at saken utsettes, og atter subsidiært at tiltalte anses på mildeste måte.
- (9) Borgarting lagmannsrett avsa 26. april 2019 dom og kjennelse med slik slutning:

«SLUTNING I KJENNELSE

Saken utsettes ikke.

DOMSSLUTNING

- 1. A, født 00.00.1969, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 231 til en straff av fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen går 6 – seks – dager for utholdt varetekt.**
- 2. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale oppreisningserstatning til C med 130 000 – etthundreogtrettitusen – kroner med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra dommen er forkynt.»**

- (10) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen. I tillegg har hun begjært ny behandling av oppreisningserstatningen. Det er inngitt en rekke støtteskriv til anken.
- (11) *Påtalemyndigheten* har anført at anken klart ikke kan føre frem, og at den bør nektes fremmet, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Det foreligger ingen lovanvendelses- eller saksbehandlingsfeil. Under enhver omstendighet har eventuelle saksbehandlingsfeil ikke innvirket på dommens innhold. Straffen er ikke for streng.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Hun har derfor ankerett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Dette innebærer at anken bare kan nektes fremmet dersom utvalget enstemmig

finner det klart at anken ikke vil føre frem. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. straffeprosessloven § 323 andre ledd andre punktum.

- (13) A har prinsipalt gjort gjeldende at lagmannsrettens dom må oppheves på grunn av saksbehandlingsfeil.
- (14) *Den første ankegrunnen* som er gjort gjeldende, er at den ene av de rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten, overlege Olav Henrik Haugen, var inhabil, jf. straffeprosessloven § 142. Det er anført tre grunnlag for inhabilitet. For det første er Haugen venn med et sentralt vitne, øyelege Aimee Collett Bang Sjøstad. For det andre var lagmannsrettens opplysninger til Haugen forut for oppnevningen meget uheldige og var egnet til å påvirke hans videre arbeid som sakkyndig i saken. For det tredje motsatte tiltalte seg oppnevningen av Haugen og anmodet lagmannsretten om å finne en annen. Under enhver omstendighet var det en saksbehandlingsfeil å oppnevne Haugen.
- (15) Straffeprosessloven § 142 bestemmer at når det kan unngås, bør det som sakkyndig ikke oppnevnes noen som etter domstolloven §§ 106 eller 108 ville være ugild som dommer. I dette tilfellet gjelder habilitetsinnsigelsene forhold som henføres under domstolloven § 108, som lyder slik:
- «Dommer kan heller ikke noen være, når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet. Navnlige gjelder dette, når en part av den grunn krever, at han skal vike sete.»**
- (16) De omstendighetene som anføres å medføre inhabilitet, ble tatt opp under saksforberedelsen for lagmannsretten. I lagmannsrettens brev til forsvarer 15. november 2018 gjengir saksforberedende dommer overlege Haugens beskrivelse av relasjonen til Bang Sjøstad:
- «Til ditt spørsmål vedr Aimée Sjøstad: Jeg vil ikke karakterisere henne som en «nær venn», men vi har begge jobbet i det samme fagfelt (øyesykdommer hos barn) i mange år. Vi har vært sammen på mange konferanser, har begge vært forelesere på samme kurs etc og hatt faglig samarbeid i diverse sammenhenger. Siden vårt fagmiljø er lite, har vi blitt relativt godt kjent, og jeg betrakter henne derfor både som venn og kollega. Håper dette er tilstrekkelig for at dere kan gjøre en vurdering av min habilitet. Hun har ikke konsultert meg i den aktuelle sak, har overhodet ikke nevnt den for meg.»**
- (17) Saksforberedende dommer mente på denne bakgrunn at Haugen ikke var inhabil.
- (18) Om den informasjonen som saksforberedende dommer ga Haugen i forkant av oppnevningen – blant annet at saken ble karakterisert som et «drap» – heter det i brevet:
- «For ordens skyld kan jeg opplyse at jeg har beriktiget overfor overlege Haugen de upresise opplysningene jeg gav i min overfladiske redegjørelse til ham om hva oppdraget gikk ut på – en redegjørelse som fra min side utelukkende var ment for at han kunne vurdere sin kompetanse i sammenheng med oppdragets art. Han vil nå få tilsendt sakens dokumenter fra påtalemyndigheten og vil selv kunne gjøre seg grundig kjent med sakskomplekset.»**
- (19) Oppnevningensbrevet til Haugen ble i saksforberedende dommers sykefravær sendt fra lagmannen, som igjen benyttet betegnelsen «drap». Forsvarer reagerte på det og ga blant annet uttrykk for at det ikke ville hjelpe å utforme et nytt oppnevningensbrev. Saksforberedende dommer sendte nytt korrigeret oppnevningensbrev 26. november 2018, og i e-post samme dag ble det gitt uttrykk for at en fortsatt ikke anså Haugen som inhabil.

- (20) Forsvarerne fremsatte ikke noen formell inhabilitetsinnsigelse etter dette. Under ankeforhandlingen erklærte Haugen seg habil, og forsvarerne fremsatte ingen innvendinger, jf. rettsboken.
- (21) Det er for ankeutvalget ikke nødvendig å ta stilling til om habilitetsinnsigelsene er prekludert, jf. domstolloven § 111 andre ledd.
- (22) Slik Haugen har beskrevet vennskapet med Bang Sjaastad, fører dette ikke til inhabilitet. Utvalget viser til at det ikke er tale om noe nært vennskap, men at de har blitt «relativt godt kjent» gjennom faglig samarbeid i et lite fagmiljø.
- (23) Når det gjelder den uriktige karakteristikken blant annet av forholdet som «drap», ble denne uttrykkelig korrigeret overfor Haugen. Utvalget legger også vekt på at det når uttalelsene leses i sammenheng, går frem at det dreier seg om en kortfattet og noe unøyaktig gjengivelse av tiltalen og ikke av dommerens eget syn.
- (24) Det forholdet at forsvarer motsatte seg oppnevning av Haugen, kan i seg selv ikke medføre inhabilitet.
- (25) Ankeutvalget mener at de anførte forholdene heller ikke samlet er egnet til å rokke ved Haugens habilitet.
- (26) Det er i forlengelsen av habilitetsinnsigelsene anført at det under enhver omstendighet var en saksbehandlingsfeil å oppnevne Haugen. Det er vist til at forsvarer uttrykkelig anmodet om å velge en annen sakkyndig. Det er også vist til at Haugens vurderinger er mangelfulle.
- (27) Ankeutvalget bemerker at det ikke er en saksbehandlingsfeil at saksforberedende dommer ikke tar forsvarers anmodning om en annen sakkyndig til følge. Eventuelle mangler ved Haugens rapport kan ikke få den virkning at oppnevningen av ham var en saksbehandlingsfeil.
- (28) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at saksbehandlingsanken knyttet til Haugens habilitet, og oppnevningen av ham, ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (29) *Den andre ankegrunnen* som er gjort gjeldende, er at det var feil av lagmannsretten ikke å utsette saken for å innhente ytterligere sakkyndigbevis, jf. straffeprosessloven § 294.
- (30) I prosedyren for lagmannsretten la forsvarerne ned subsidiær påstand om at saken måtte utsettes, da det ble anført at saken var *ensidig* og *mangelfullt* opplyst hva gjaldt de sakkyndige sidene av saken, og at ytterligere belysning av sakens medisinske sider fra uavhengige sakkyndige ville kunne stille saken i et annet lys. Lagmannsretten avsa kjennelse om at saken ikke skulle utsettes, da saken måtte anses tilstrekkelig opplyst, jf. straffeprosessloven § 294. Anførselen er nå gjentatt for ankeutvalget.
- (31) Det er i anken pekt på ulike forhold som anføres å underbygge at det var nødvendig å utsette saken. Det er også lagt frem nye erklæringer fra tre partssakkyndige, professor ved Uppsala universitet, Johan Wickstrøm, professor/viserektor ved UiO Per Morten Sandset og professor emeritus Knut Wester.

- (32) Unnlatelse av å sørge for nødvendig sakkyndig bistand kan etter omstendighetene være en saksbehandlingsfeil som fører til opphevelse, jf. HR-2019-963-U avsnitt 17. Om rettens plikt til å sørge for ytterligere bevisførsel, viser ankeutvalget til Rt-2008-1350 avsnitt 15 og 16:

«(15) Hvor langt retten med utgangspunkt i straffeprosessloven § 294 plikter å iverksette ytterligere bevisførsel, beror på en rekke forhold, se for eksempel Rt-2008-605. Bevisbildet for øvrig danner naturligvis bakteppet. Hva partene måtte mene om behovet for ytterligere bevisførsel, er også av betydning. Men retten har en selvstendig plikt til å sørge for nødvendig bevisførsel, blant annet basert på sakens karakter og betydning, og hva ytterligere bevisførsel vil kunne avklare i forhold til sentrale spørsmål i saken. Det vil også være av betydning om de aktuelle bevis kan fremskaffes ved rimelig innsats av tid, penger og andre ressurser i forhold til hva man må regne med kan oppnås.

(16) Jeg føyer til at Høyesterett etter mitt syn bør vise en viss tilbakeholdenhet med å overprøve lagmannsrettens egen vurdering av behovet for ytterligere bevisførsel. Dette gjelder særlig der spørsmålet må avgjøres ut fra en samlet avveining av det totale, og ofte sammensatte, bevisbildet for lagmannsretten – et bilde som ikke kan gjenskapes for Høyesterett i forbindelse med en anke over lagmannsrettens saksbehandling.»

- (33) Herværende sak ble for lagmannsretten behandlet over i alt 18 rettsdager og med betydelig sakkyndighet. Saken ble opplyst av både patologer/rettsmedisinere, barneleger, øyeleger, nevrokirurger og anestesileger. Det var tre rettsoppnevnte sakkyndige. I tillegg førte både påtalemyndigheten og forsvarerne sakkyndige vitner. Åtte av disse var leger. Endelig ble barnets skader belyst gjennom vitneførsel fra seks leger som undersøkte henne før og etter at hun døde.
- (34) Wickstrøm og Sandset har ikke avgitt erklæringer eller muntlige forklaringer tidligere i saken. Det ble verken før eller etter ankeforhandlingen anmodet om at de skulle forklare seg om sakkyndigspørsmål. Wester avga heller ingen skriftlig erklæring, men forklarte seg som partssakkyndig under ankeforhandlingen. De temaene disse vitnene nå har avgitt rapporter om, var ikke en del av begrunnelsen for utsettelsesbegjæringen i lagmannsretten.
- (35) Ankeutvalget mener ut fra dette at lagmannsrettens vurdering av spørsmålet om utsettelse var forsvarlig.
- (36) Under anførselen om at saken var *ensidig* opplyst, er det vist til at de sakkyndige for lagmannsretten i hovedsak kommer fra et relativt lite medisinsk miljø, at de har en rekke tilknytningspunkter til hverandre, og at også Den rettsmedisinske kommisjon tilhører det samme miljøet.
- (37) Ankeutvalget finner det klart at dette ikke gir grunnlag for å si at saken var ensidig opplyst. Det er ikke grunnlag for å rette mistillit mot hele det medisinske miljøet.
- (38) Slik saken stod for lagmannsretten, finner ankeutvalget det klart at saken verken var *mangelfullt* eller *ensidig* opplyst.
- (39) Det er i anken til Høyesterett fremlagt tre nye sakkyndigerklæringer. Disse erklæringene anføres å underbygge at saken burde ha vært utsatt, da lagmannsretten ikke var tilført tilstrekkelig grad av sakkyndighet.
- (40) Ankeutvalget minner om at en anke til Høyesterett ikke kan grunnes på feil ved bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd. Når det

gjelder grensen mellom bevisbedømmelse og saksbehandlingsfeil, viser ankeutvalget til Rt-2009-801 avsnitt 17:

«Høyesteretts kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling. Selve bevisbedømmelsen kan ikke prøves med mindre den strider mot vitterlige kjensgjerninger eller klare og uomtvistelige faktiske forhold. At lagmannsretten har misforstått et bevis vil derimot anses som en saksbehandlingsfeil. Det samme gjelder om det er uklarheter eller selvmotsigelser i rettens begrunnelse på dette punkt.»

- (41) De nye sakkyndigerklæringene skal underbygge anførselen om at lagmannsretten ikke var tilført tilstrekkelig grad av sakkyndighet. Dette forutsetter – slik saken her ligger an – at ankeutvalget prøver bevisbedømmelsen, noe det ikke kan gjøre. Dersom lagmannsretten i utgangspunktet er tilført tilstrekkelig sakkyndighet under ankeforhandlingen, er det således bare et begrenset rom for å vektlegge erklæringer som blir fremlagt etter lagmannsrettens dom.
- (42) Erklæringene fra de tre nye partssakkyndige – Knut Wester, Johan Wickstrøm og Per Morten Sandset – bringer ikke inn nye temaer som ikke var behandlet med sakkyndighet for lagmannsretten. Ingen av rapportene er av en slik karakter at en kan si at lagmannsretten har misforstått bevis, eller at bevisvurderingen er i strid med vitterlige kjensgjerninger.
- (43) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at saksbehandlingsanken, knyttet til lagmannsrettens beslutning om ikke å utsette saken for å innhente ytterligere sakkyndigbevis, ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (44) *Den tredje ankegrunnen* som er gjort gjeldende, er at det var feil å tillate at den rettsoppnevnte sakkyndige, professor Markil Gregersen, under ankeforhandlingen ble stilt spørsmål og forklarte seg utenfor sitt mandat og sin skriftlige erklæring, uten at svarene ble forelagt Den rettsmedisinske kommisjon, jf. straffeprosessloven § 147 andre ledd.
- (45) Foreleggelse av et referat fra Gregersens forklaring for Den rettsmedisinske kommisjon var tema også under ankeforhandlingen. Lagmannsretten kom til at Gregersens uttalelser ikke «avviker fra den skriftlige erklæring eller på vesentlige punkter utfyller den», jf. straffeprosessloven § 147 andre ledd, jf. rettsboken side 17:

«Rettsens leder tok innledningsvis opp e-poster sendt fra forsvarer i går om hvorvidt det bør sendes inn tilleggserklæringer fra Grøgaard og Gregersen etter straffeprosessloven § 147 annet ledd. (...)

Når det gjelder Gregersen, gjorde advokat Randby gjeldende at Gregersen fikk et begrenset mandat foranlediget av blodverdiene. I sin forklaring gikk han utover sitt mandat og sin rapport. Dette tok forsvarer opp under Gregersens forklaring, men retten tillot dette. På spørsmål fra rettsens leder kunne ikke forsvarer på det nåværende tidspunkt være konkret med hensyn til hva som eventuelt er nytt i Gregersens forklaring. Rettsens leder gikk raskt gjennom Gregersens rapport og de punktene Gregersen har uttalt seg om der, og ga uttrykk for at Gregersens forklaring i liten grad synes å avvike fra rapporten eller i vesentlig grad utfyller den. Hvis forsvarer finner noe konkret i Gregersens forklaring som avviker fra rapporten eller i vesentlig grad utfyller den, oppfordret rettsens leder forsvarer til å komme tilbake til dette. Da vil retten vurdere om det skal innhentes en tilleggserklæring etter straffeprosessloven § 147.»

- (46) Det fremgår ikke av rettsboken at forsvarerne kom tilbake til problemstillingen under ankeforhandlingen.

- (47) Ankeutvalget bemerker innledningsvis at det ikke er forbud mot at en rettsoppnevnt sakkyndig svarer på spørsmål som ligger utenfor det skriftlige mandatet. Spørsmålet er derimot om et referat av svaret fra Gregersen må sendes til Den rettsmedisinske kommisjon fordi det «avviker fra den skriftlige erklæring eller på vesentlige punkter utfyller den», jf. straffeprosessloven § 147 andre ledd.
- (48) Det anføres at Gregersen gikk utenfor sitt mandat og sin rapport ved å besvare aktors spørsmål om sannsynlige skademekanismer, og ved å forklare at barnets hode mest sannsynlig har truffet en kant med stor kraft, og at han ikke kan utelukke bruk av redskap. I tillegg anføres det at han i realiteten avga forklaring ved sin eksaminasjon av professor Svein Kleiven, som var forsvarers sakkyndige vitne.
- (49) I spørsmålet om sannsynlige skademekanismer gjengir lagmannsretten Gregersens uttalelser. Vurderingene og konklusjonene til de sakkyndige vitnene Rognum og Stray-Pedersen synes å ha vært de mest sentrale for lagmannsretten, som deretter skriver at disse vurderingene og konklusjonene støttes av flere sakkyndige i saken – der Gregersen er én av de som nevnes. Ankeutvalget anser det derfor klart at Gregersens uttalelser på dette punktet ikke kan ha virket avgjørende inn på dommens innhold.
- (50) Det er i anken lite konkretisert på hvilken måte Gregersen skal ha gått utenfor sitt mandat og sin rapport ved eksaminasjonen av forsvarers sakkyndige vitne Kleiven – og hvilken betydning dette eventuelt skal ha hatt for dommens innhold. Det fremgår av lagmannsrettens dom at Kleivens rapport ble møtt med kritikk fra «de øvrige sakkyndige», altså ikke bare fra Gregersen. Kleivens rapport ble ikke tillagt vekt av lagmannsretten i bevisbedømmelsen. I utsettelsesavgjørelsen heter det om Kleivens rapport:
- «Forsvarerne har under prosedyren begjært at det som følge av kritikken rettet mot sakkyndig vitne Kleivens rapport, både fra de øvrige sakkyndige og fra aktoratet i prosedyren, innhentes en ny undersøkelse fra Kleiven, der han gjør en pasientspesifikk simuleringmodell av B. Det er også begjært at Kleiven og sakkyndig vitne Wester forklarer seg på nytt, blant annet om Kleivens arbeid. (...)**
- Lagmannsretten kan heller ikke se at det har betydning for saken å innhente ytterligere vurderinger og forklaringer fra Kleiven eller fra andre spesialister innen biomekanikk. Lagmannsrettens flertall er overbevist om at B ble påført hodeskadene hos tiltalte, og at de ikke skyldtes en fallulykke. Da er spørsmålet om skallefraksjonene til B kan være forenlig med fall fra egen kroppshøyde, ikke av betydning. Heller ikke mindretallet ser grunn til ytterligere bevisførsel fra spesialister innen biomekanikk.»**
- (51) Når lagmannsretten ved sin behandling har tatt stilling til om vilkåret i straffeprosessloven § 147 andre ledd – om at forklaringen «avviker fra den skriftlige erklæring eller på vesentlige punkter utfyller den» – er oppfylt, vil ankeutvalgets prøving skje med en viss tilbakeholdenhet. Det er for ankeutvalget ikke nødvendig å ta stilling til om vilkåret var oppfylt, da det uansett finner klart at forholdet ikke kan ha virket inn på dommens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd.
- (52) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at saksbehandlingsanken, knyttet til Gregersens forklaring, ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (53) *Den fjerde ankegrunnen* som er gjort gjeldende, er at lagmannsretten har anvendt prinsippene for bevisvurdering uriktig. Det er anført at lagmannsretten har gjort feil ved ikke å ha foretatt en helhetsvurdering av bevisene. Det er vist til Rt-2005-1353 avsnitt 14:

«Bevisbedømmelsen beror ofte på en vurdering av flere momenter som hver for seg kan ha ulik bevisstyrke. Det kreves ikke at hvert enkelt moment skal være bevist utover enhver rimelig tvil, så lenge det etter en samlet vurdering av momentene ikke er rimelig tvil om konklusjonen.»

(54) I vår sak har lagmannsretten oppsummert bevisbedømmelsen slik på side 19 i dommen:

«Tiltalte har under hele saken, også for lagmannsretten, nektet for å ha utført vold av noen art mot B og har stilt seg uforstående til hva som kan ha forårsaket skadene. Det bærende grunnlaget for den fellende dommen er derfor de slutninger som ved sakkyndigbevis kan trekkes av observerte skader, skademekanismer og atferd hos et lite barn med slike skader, sammenholdt med den omstendighet at tiltalte var alene om omsorgen for barnet i den tiden skadene må ha inntruffet uten at det er noen annen realistisk alternativ forklaring.»

(55) Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsretten her gir uttrykk for uriktig anvendelse av prinsippene for bevisvurdering. Det følger av sitatet lest i sammenheng med domspremissene for øvrig at andre momenter – som tiltaltes ellers normalt gode omsorgsevne og foreldrenes atferd og uttalelser i den aktuelle perioden – ikke har reist tvil som kunne frifinne tiltalte.

(56) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at saksbehandlingsanken, knyttet til anvendelsen av prinsippene for bevisvurdering, ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

(57) *Den femte ankegrunnen* som er gjort gjeldende, er at domsgrunnene er ufullstendige og har mangler som hindrer prøving av anken, jf. straffeprosessloven § 343 andre ledd nr. 8.

(58) Det er under dette punktet for det første anført at domsgrunnene ikke tilfredsstillende kravene i straffeprosessloven § 40 fjerde ledd, om at domsgrunnene skal angi «hovedpunktene i rettens bevisvurdering». Det er videre vist til HR-2018-2109-U avsnitt 12:

«I saker som er behandlet med meddomsrett, følger det av straffeprosessloven § 40 fjerde ledd at domsgrunnene skal angi «hovedpunktene i rettens bevisvurdering». I Rt-2011-172 avsnitt 29 er dette presisert dit hen at retten må redegjøre for «hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn». Det som først og fremst kreves, er at det blir redegjort for de «springende – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen, og kort angitt hva som har vært avgjørende», jf. også HR-2018-1601-U avsnitt 14. Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten, må det gjøres nærmere rede for bevisvurderingen i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten, jf. Rt-2009-1439 avsnitt 32–34 og HR-2017-1246-A avsnitt 24.»

(59) Det er fra forsvarernes side særlig vist til at tingretten i sin frifinnende dom la vekt på foreldrenes atferd, utsagn og avgitte forklaringer. Som en konsekvens av dette skulle lagmannsretten i sin fellende dom ha vurdert disse bevismomentene.

(60) Ankeutvalget peker på at slik lagmannsretten har vurdert bevisene, er det utelukket at foreldrene har hatt en rolle ved den skaden barnet ble utsatt for, jf. særlig side 17 i dommen:

«Lagmannsrettens flertall legger etter dette til grunn de medisinske fagkyndiges beskrivelser av Bs forventede tilstand med slike skader og ser det som mest sannsynlig at B ble bevisstløs umiddelbart etter at hun fikk skadene. Dersom hun var ved bevissthet – eventuelt i et lucid intervall – mener flertallet at det kan utelukkes at B ville ha oppført seg slik som tiltalte har beskrevet. B ville ha vært smertepåvirket og tydelig preget på en slik måte at en voksen ville ha skjönt at hun var syk. Flertallet er etter dette overbevist om at B fikk skadene hos tiltalte i tiden hun var alene med tiltalte som eneste voksenperson.»

- (61) Ankeutvalget mener at det ut fra dette ikke er en feil at lagmannsretten ikke uttrykkelig drøftet forhold ved foreldrene.
- (62) Det er fra forsvarernes side for det andre anført at bevisbedømmelsen lider av en indre motstrid som følge av at lagmannsretten på den ene siden har lagt til grunn at volden ble utøvd mellom klokka 12:30 og 12:45, mens retten på den andre siden skriver at skaden må ha skjedd i tidsrommet mellom klokka 10:30 og 12:45.
- (63) Ankeutvalget forstår lagmannsretten slik at retten så langt som mulig har lagt til grunn den tiltaltes forklaring. Det eksakte hendelsesforløpet er imidlertid vanskelig å fastlegge. Det gir dermed mening å legge til grunn at skaden må ha inntruffet en gang mellom klokka 10:30 og 12:45. Det sentrale er at lagmannsretten har funnet det bevist at barnet fikk skadene hos tiltalte i tiden hun var alene med tiltalte som eneste voksenperson, jf. sitatet ovenfor.
- (64) For det tilfellet at en legger til grunn at skaden inntrådte så sent som mellom klokka 12:30 og 12:45, reises det fra forsvarernes side for det tredje spørsmål ved hvordan dette er forenlig med at det allerede klokka 14:44 ble tatt blodprøve som viste tegn til forbrukskoagulopati. Forbrukskoagulopati er av tingretten forklart med at blodets evne til levering er redusert fordi leveringsfaktorene er oppbrukt på grunn av pågående blødning.
- (65) Ankeutvalget peker her på at lagmannsretten, ved vurderingen av spørsmålet om forbrukskoagulopati, har lagt vekt på en uttalelse fra sakkyndig vitne Møller. Han uttaler blant annet, om sammenhengen mellom traumer mot hjernen og forbrukskoagulopati, at en slik utvikling hos mindre barn kan skje meget raskt innen to til fire timer. Lagmannsretten peker videre på at de sakkyndige vitnene Stray-Pedersen og Rognum i sin erklæring la til grunn at blodprøvene tatt klokka 16:00 ved innkomst Rikshospitalet viste forbrukskoagulopati, og at de sakkyndige for lagmannsretten var enige om at blodverdiene ikke var egnet til å skape tvil om at barnet ble skadet mens hun var hos tiltalte. Ankeutvalget kan derfor ikke se at lagmannsrettens to utsagn er uforenlige.
- (66) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at saksbehandlingsanken, knyttet til domsgrunnene, ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (67) Tiltalte har gjort gjeldende at hun ikke har fått en rettferdig rettergang, jf. EMK artikkel 6. Det er ikke vist til andre forhold enn de som ankeutvalget har tatt stilling til ovenfor. Det er følgelig ikke grunnlag for å konstatere brudd mot EMK artikkel 6.
- (68) Det er subsidiært anket over straffutmålingen. Det er særlig anført at det er tillagt for liten vekt at det er gått 13 år siden handlingen.
- (69) Tiltalte er dømt for overtredelse av straffeloven 1902 § 231, der minstestrafen er tre års fengsel. Lagmannsretten fant at riktig utgangspunkt var mellom seks og sju år. På grunn av at det har gått svært lang tid siden lovbruddet ble begått, ble straffen satt til fengsel i fire år.
- (70) Ankeutvalget kan ikke se at det er noe «åpenbart misforhold mellom den straffbare handling og straffen», jf. straffeprosessloven § 344, jf. HR-2016-1803-A avsnitt 19.
- (71) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem. Ankeutvalget har videre enstemmig kommet til at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få

saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Anken blir derfor nektet fremmet.

- (72) Anken over det idømte sivile kravet skal da ikke behandles her, jf. straffeprosessloven § 434 syvende ledd.

S L U T N I N G

Anken over straffedommen nektes fremmet.

Erik Møse
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)